

La convergència europea

Rosa Díaz i Navarro

Estudiant de 4t curs, Facultat de Medicina, Universitat de València, València

Correspondència: rodiazna@alumni.uv.es

Actualment estem sent testimonis de la creació d'una Europa cada cop més completa i de major abast. Dins d'aquest context, el coneixement és potser un factor indispensable per tal d'afavorir el creixement social, cultural i, al cap i a la fi, humà. L'Espai Europeu d'Ensenyament Superior s'ha dissenyat amb eixa finalitat: harmonitzar aquest coneixement i fomentar així «eixa idea» de pertinença a un espai social i cultural comú, a més d'establir un marc europeu de reconeixement de qualificacions professionals. Sens dubte, fer realitat aquesta política ajudarà a transformar el model universitari.

La formació del projecte de convergència europea segueix un camí que començà al maig de 1998 amb una declaració realitzada a la Sorbona. Després li va seguir Bolonya al 1999, Praga al 2001, i la més recent, la declaració de Graz, al 2003. El setembre de 2003 es va realitzar a Berlín la Cimera Europea de Ministres d'Educació, en què ja eren 40 els països adherits al procés. Al llarg d'aquest temps, s'han anat dissenyant el que són els eixos principals d'aquest nou espai: en primer lloc, l'homologació de totes les titulacions mitjançant el Suplement Europeu del Títol (SET), que garanteix una equivalència i una qualitat homogènia en l'ensenyament rebut en tots els estats que conformen l'espai. Açò suposa una eina indispensable per a facilitar el reconeixement de títols a escala europea. S'ha establert un nou sistema de crèdits: *l'European Credit Transfer System*

(ECTS), equivalent a unes 25-30 hores de treball personal. Ja no només compten les hores de docència teòrica i pràctica, sinó també la realització d'exàmens, seminaris, tutories, etc. Aquest crèdit europeu passarà a ser l'element de mesura dels nous plans d'estudi, de manera que es facen 60 crèdits l'any. La classificació de les titulacions consta de dos grans grups: els graus (d'uns 180 a 240 crèdits europeus, 3 o 4 anys), de caire generalista i orientat cap al món professional; i els postgraus (de 60 a 120 crèdits, 1 o 2 anys), molt més especialitzats i orientats tant al món professional com a l'acadèmic. Per últim, es fomenta la mobilitat dins l'Espai Europeu d'Educació Superior, tant a l'alumnat com pel que fa al professorat.

L'objectiu de la passada Cimera de Berlín abans esmentada fou fixar la data per a la plasmació definitiva del nou espai: l'1 d'octubre del 2010. Evidentment, les dates representen fites indefugibles, tot i que la transformació profunda de les formes de transmetre el coneixement hauran de rodar-se durant molt més temps.

Els diferents estats, i dintre de cada estat, les diferents universitats amb les seues titulacions, aniran adaptant-se a aquest model al ritme que els permeten les seues condicions actuals. En el nostre cas, per exemple, l'aplicació del crèdit europeu provocarà necessàriament una reforma importantíssima, per la qual cosa suposem que, aquí, el procés serà llarg. A hores d'ara, tan sols es tenen en compte les hores d'assistència a classe, i no el volum efectiu de l'estudiant. Construir aquesta nova situació suposa un canvi en les actituds tant del professorat com de l'alumnat. I aquests són els canvis que calen, però també són els més difícils d'aconseguir.

En aquest marc, unes universitats estan arriscant més que altres a l'hora de promoure i adaptar-se a aquesta transformació del procés d'ensenyament-aprenentatge.

La Universitat de València des del principi ha impulsat el projecte, i a més a més ha estat, a l'estat espanyol, una de les pioneres a experimentar i reflexionar sobre les conseqüències d'aquesta reforma universitària. A hores d'ara, quan finalitza l'any acadèmic 2003-2004, ja compta amb onze titulacions d'experiències pilot amb sistemes d'organització docent d'acord amb els criteris de convergència europea. Entre les carreres de ciències de la natura s'hi troben química i biologia.

Medicina, així com altres titulacions de l'àrea de salut, convergiran cap a Europa de forma diferent, seguint altres directrius que les regulen específicament, de manera que s'asseguren uns requisits mínims de formació de caràcter tant quantitatiu com qualitatiu. Les normes bàsiques quant a l'extensió són: 60 crèdits l'any = 1600 hores d'estudi l'any; 1600

hores l'any $\times$ 6 anys de carrera = 9600 hores totals, de les quals 5500 són presencials i 4100 són d'estudi.

Referent a les condicions de formació dels metges, la directiva comunitària ha establert unes bases que indiquen la necessitat d'un coneixement adequat tant teòric com pràctic, i unes experiències i destreses clíniques adequades adquirides en hospitals sota la supervisió pertinent.

Com es veu, els aprenentatges bàsics que es pretén que assolim els estudiants continuen sent els mateixos. Això no canvia. Però sí ho ha fet la forma en què s'ha d'arribar a ells. No podem seguir amb una educació universitària tradicional, basada en classes magistrals i recollida d'apuntes, on els estudiants som receptors passius sense cap estímulo per al pensament independent. Per això, cal un professorat capaç de motivar el raonament dels alumnes, estimular l'aprenentatge i dirigir les diferents activitats acadèmiques que posteriorment seran avaluades.

Hi ha algunes facultats que arrisquen més que d'altres, i la Facultat de Medicina de la Universitat de València potser és de les més tradicionals i menys proclius al canvi i la modernització. Ara per ara, sembla ser que la Conferència Nacional de Degans de Medicina està avaluant els «Requisits globals mínims de l'Educació Mèdica». Les preguntes que ens fem són: és la Conferència de Degans de Medicina la instància més adient per impulsar el canvi? Són els equips deganals els més adequats per introduir reformes i modernització?

Pel que fa a les guies docents de cada assignatura, cal revisar-ne alguns elements amb la finalitat de fer-les més útils com a instrument de treball per als estudiants.

L'esquema proposat pel Servei de Formació Permanent és el següent: I) Dades inicials d'identificació, II) Introducció, III) Volum de treball, IV) Objectius generals, V) Continguts mínims, VI) Destreses que cal adquirir, VII) Habilitats socials, VIII) Temari, IX) Bibliografia de referència, X) Coneixements previs, XI) Metodologia, XII) Avaluació de l'aprenentatge.

Sobre el «volum de treball» sembla evident la dificultat important per tal de determinar-lo. Només es pot fer el càlcul exacte de les hores presencials dissenyades prèviament pel professor. Però, què passa amb la resta? Com s'avaluarà el temps que cadascú de nosaltres empra per a preparar l'assignatura?

També és important, a l'hora de dissenyar el volum de treball requerit, que es faci de manera coordinada amb les altres assignatures. D'eixa forma s'evitarà la sobrecàrrega excessiva de treball i s'ofereix una visió més completa i integrada. D'altra banda, convé recordar que en aquest nou espai, les classes presencials es redueixen considerablement. Això no

vol dir en cap cas que el que ara es dóna en tres hores siga necessari comprimir-ho en una. Significa, doncs, que les hores de docència presencial estaran dirigides a proporcionar-nos una base, i a partir d'aquí, nosaltres haurem de preparar l'assignatura, treballant conjuntament amb el professor.

Com es veu, aquesta situació no serà possible si no s'abandona la lluita per copar els crèdits per part dels departaments i no es canvia la mentalitat de totes les persones implicades en aquest projecte: el professorat i nosaltres, els estudiants. No podem quedar-nos apartats d'aquestes decisions. No podem permetre una vegada més una imposició, amb un pla que es dissenya des del secretisme i la desinformació. Hem de participar de manera activa en les comissions de treball sobre el procés de Bolonya per aprofitar tots els canvis que aquest progrés pedagògic puga aportar.